

Sygn. akt III C 1314/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2019 r.

Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie Wydział III Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Tomasz Cegłowski

Protokolant: Starszy Sekretarz Sądowy Magdalena Gregoruk

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2019 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. O.

przeciwko Gminie M. S.

o ustalenie prawa do lokalu socjalnego

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda M. O. na rzecz pozwanej Gminy M. S. kwotę 270 (dwustu siedemdziesięciu) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie na rzecz radcy prawnego A. S. kwotę 221 (dwustu dwudziestu jeden) złotych 40 (czterdziestu) groszy, w tym podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi M. O. przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu.

Sędzia Sądu Rejonowego Tomasz Cegłowski

Sygn. akt III C 1314/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 marca 2018 r., który wpłynął do Sądu w dniu 22 marca 2018 r., powód M. O. wniósł przeciwko pozwanej Gminie M. S. o ustalenie istnienia prawa do lokalu socjalnego na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2011 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego w toku postępowania egzekucyjnego toczącego się na podstawie tytułu wykonawczego – wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 28 września 2015 r. w sprawie o sygn. akt II C 603/15, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Nadto powód wniósł o zwolnienie go w całości od obowiązku poniesienia kosztów sądowych, przyznanie pomocy prawnej z urzędu i udzielenie zabezpieczenia powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego toczącego się przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Goleniowie M. N..

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 28 września 2015 r. w sprawie o sygn. akt II C 603/15 orzeczono o jego eksmisji z lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w S.. Powód wskazał, iż na podstawie powołanego wyżej orzeczenia przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Goleniowie toczy się postępowanie egzekucyjne, w toku którego komornik wyznaczył na dzień 15 kwietnia 2017 r. termin do opróżnienia i wydania przedmiotowego lokalu, pomimo, iż wcześniej komornik został

poinformowany, że powód spełnia przesłanki opisane w art. 14 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego z dnia 21 czerwca 2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733 ze zm.) – dalej jako „u.o.p.l.,” które w ocenie powoda powinny skutkować zawieszeniem postępowania egzekucyjnego.

Powód M. O. podniósł, iż przesłanki uzasadniające ustalenie prawa do lokalu socjalnego zaistniały już po ogłoszeniu wyroku nakazującego opróżnienie i wydanie lokalu, co winno skutkować wydaniem postanowienia w przedmiocie zawieszenia postępowania egzekucyjnego. Zawarty w pozwie wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i wyznaczenie pełnomocnika z urzędu powód uzasadnił trudną sytuacją finansową. Powód wskazał nadto, iż wydając wyrok w przedmiocie wydania i opróżnienia lokalu socjalnego Sąd nie miał wiedzy, iż wraz z powodem w lokalu zamieszkuje także L. S., który jest osobą w podeszłym wieku, mającą problemy z poruszaniem się i którą powód od wielu lat się opiekuje. Jednocześnie M. O. stwierdził, iż nie ma możliwości zapewnienia innego lokalu dla L. S..

Postanowieniem z dnia 5 kwietnia 2018 r. Sąd:

- w punkcie I – zwolnił powoda M. O. od kosztów sądowych w całości;
- w punkcie II – ustanowił dla powoda M. O. pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata, którego wyznaczyć miała Okręgowa Rada Adwokacka w S.;
- w punkcie III – oddalił wniosek powoda M. O. o udzielenie zabezpieczenia powództwa.

W odpowiedzi na pozew, pismem z dnia 20 grudnia 2018 r. strona pozwana, reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, wniosła o odrzucenie powództwa lub ewentualnie o jego oddalenie, jak również o oddalenie wniosku powoda o udzielenie zabezpieczenia i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana podniosła, iż powód nie wskazał jednoznacznie komu miałoby przysługiwać prawo do lokalu socjalnego, zaś z uzasadnienia pozwu i treści załączników należy przyjąć, iż M. O. upatruje podstaw do przyznania lokalu socjalnego z uwagi na okoliczności dotyczące L. S., który nie jest stroną niniejszego postępowania, a który według twierdzeń pozwu zamieszkuje wspólnie z powodem w przedmiotowym lokalu. Jednocześnie strona pozwana wskazała, iż powód nie wykazał umocowania do działania w imieniu L. S., nie wskazał również okoliczności dotyczących L. S., który miałyby skutkować ustaleniem prawa do lokalu socjalnego dla powoda.

Strona pozwana argumentowała, iż powództwo winno zostać odrzucone, bowiem w toku toczącego się przed Sądem Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie postępowania z powództwa Gminy M. S. przeciwko M. O., Sąd uwzględnił powództwo o wydanie i opróżnienie lokalu mieszkalnego i wyrokiem zaocznym z dnia 28 września 2015 r. w sprawie o sygn. akt II C 603/15 orzekł, iż M. O. nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego. W tej sytuacji należy uznać, że kwestia uprawnienia M. O. do otrzymania lokalu socjalnego w oparciu o przesłanki wymienione w art. 14 ust. 4 u.o.p.l. została już prawomocnie rozstrzygnięta w w/w wyroku, co winno skutkować odrzuceniem pozwu.

Pozwana argumentowała również, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie także z uwagi na brak odpowiednich przepisów prawa materialnego. Ustalenie prawa do lokalu socjalnego może nastąpić tylko w sytuacjach opisanych w treści art. 14 i 35 u.o.p.l. W oparciu o art. 14 u.o.p.l. Sąd obligatoryjnie rozstrzyga o uprawnieniu do przyznania lokalu socjalnego w wyroku nakazującym eksmisję pozwanego, zaś późniejsze orzekanie w tym przedmiocie jest niedopuszczalne. Z kolei art. 35 u.o.p.l. daje możliwość zawieszenia toczącego się postępowania egzekucyjnego w celu umożliwienia dłużnikowi wystąpienia z powództwem o ustalenie prawa do lokalu socjalnego na podstawie art. 14 u.o.p.l., lecz przepis ten znajduje zastosowanie wyłącznie do osób w stosunku do których przed 10 lipca 2001 r. orzeczono wyrokiem o obowiązku opróżnienia i wydania lokalu mieszkalnego i wyrok ten przed wskazaną datą nie został wykonany.

W tym stanie rzeczy strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa jako bezprzedmiotowego wobec braku podstaw prawnych do jego uwzględnienia, względnie o jego odrzucenie.

Postanowieniem z dnia 14 stycznia 2019 r. Sąd oddalił wniosek strony pozwanej w przedmiocie odrzucenia pozwu.

W uzasadnieniu w/w postanowienia wskazano, że wniosek pozwanej Gminy M. S. o odrzucenie pozwu jest nieuzasadniony i w związku z tym podlegał oddaleniu.

Zgodnie z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Powaga rzeczy osądzonej, na którą powołuje się pozwana, zachodzi w przypadkach, gdy zapadło już prawomocne rozstrzygnięcie dotyczące tego samego przedmiotu postępowania, które toczyło się między tymi samymi stronami. Powoduje to zawsze odrzucenie pozwu, gdy dotyczy wyroków sądów polskich (por. postanowienie SN z dnia 27 września 2000 r., V CKN 1442/00, OSNC 2001, nr 6, poz. 86).

Tożsamość roszczeń zachodzi, kiedy sąd ma w obu sprawach orzec o tym samym, dysponując tymi samymi faktami, które mają spowodować ocenę tego samego żądania i kiedy rozstrzygnięcie jednej ze spraw oznacza rozstrzygnięcie także drugiej. O tym zaś, czy chodzi o tę samą lub inną podstawę faktyczną, a więc o ten sam lub odmienny stan faktyczny sprawy, nie rozstrzygają konkretne twierdzenia strony powodowej lub brak takich twierdzeń, lecz istnienie lub nieistnienie przed zamknięciem rozprawy okoliczności faktycznych, tj. zdarzeń lub stanów składających się na stan faktyczny, z którym norma prawna rozstrzygająca o słuszności żądania wiąże dochodzone skutki prawne (por. postanowienie SN z dnia 21 listopada 2013 r., III CSK 43/13, LEX nr 1427740; postanowienie SN z dnia 14 marca 2014 r., III CSK 124/13, LEX nr 1463866, postanowienie SN z dnia 9 października 2014 r., IV CSK 37/14, LEX nr 1544215).

Z ustaleń Sądu orzekającego wynika, że w dniu 28 września 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie wydał w sprawie II C 603/15 wyrok zaoczny, w którym:

- w punkcie 1 nakazał pozwanemu M. O., aby opróżnił i wydał powódce Gminie M. S. w stanie wolnym od osób i rzeczy część lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...), składającą się z pokoju o pow. 22,50 m² (znajdującego się po lewej stronie przedpokoju), pokoju o pow. 25,28 m² (znajdującego się po lewej stronie przedpokoju), kuchni o pow. 10,58 m² (znajdującej się po prawej stronie od wejścia), pomieszczenia gospodarczego o pow. 1,60 m² (znajdującego się w kuchni), skrytki o pow. 5,15 m² (znajdującej się po prawej stronie od wejścia), pomieszczenia wc o pow. 2,80 m² (znajdującego się po prawej stronie od wejścia) oraz przedpokoju stanowiącego część wspólną lokalu;

- w punkcie 2 ustalił, iż pozwanemu M. O. nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego;

- w punkcie 3 zasądził od pozwanego M. O. na rzecz powódki Gminy M. S. kwotę 320 zł (trzystu dwudziestu złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

- w punkcie 4 nadał wyrokowi w punktach 1. i 3. rygor natychmiastowej wykonalności.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z powagą rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., jak podnosi pozwana, do czego ma się sprowadzać rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 w/w wyroku w sprawie o opróżnienie i wydanie lokalu mieszkalnego – negatywne ustalenie prawa do lokalu socjalnego pozwanego w tamtej sprawie z żądaniem objętym niniejszym powództwem – żądanie ustalenia prawa do lokalu socjalnego.

Powód M. O. w niniejszym postępowaniu powołuje się na inną podstawę faktyczną żądania ustalenia prawa do lokalu socjalnego niż ta, która istniała w sprawie II C 603/15, stanowiąc uprzednio negatywną podstawę ustalenia prawa do lokalu socjalnego. Powód wprost w niniejszej sprawie – vide treść uzasadnienia pozwu – powołuje się na przesłanki – twierdzenia, które zaistniały po ogłoszeniu wyroku w sprawie II C 603/15, zatem powołuje podstawę faktyczną

roszczenia o ustalenie prawa do lokalu socjalnego w odwołaniu się do odmiennego stanu faktycznego zaistniałego po wydaniu wyroku w sprawie II C 603/15.

Powyższe wyklucza przyjęcie tożsamości podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w zakresie ustalenia prawa do lokalu socjalnego – pozytywnego lub negatywnego ustalenia. Nadto przedmiotem żądania w sprawie II C 603/15 było żądanie opróżnienia i wydania lokalu mieszkalnego, a nie żądanie ustalenia prawa do lokalu socjalnego. To również wyklucza przyjęcie zaistnienia przesłanki powagi rzeczy osądzonej.

Podstawę prawną powództwa w niniejszej sprawie stanowi art. 189 k.p.c. w zw. z art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Sam powód, jak wskazano wyżej, powołuje się w uzasadnieniu swojego roszczenia na okoliczności powstałe po wydaniu wyroku w sprawie II C 603/15, a więc nie objęte ani podstawą faktyczną żądania w sprawie II C 603/15, ani podstawą faktyczną rozstrzygnięcia negatywnego w punkcie Ii wyroku w sprawie II C 603/15.

W tym stanie rzeczy, skoro nie przyjęto pomiędzy sprawą II C 603/15 i niniejszą sprawą tożsamości żądań, tożsamości podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w zakresie ustalenia lub nie prawa do lokalu socjalnego, to na podstawie powołanego przepisu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. postanowiono jak na wstępie.

Postanowienie z dnia 14 stycznia 2019 r. w przedmiocie oddalenia wniosku pozwanej Gminy M. S. o odrzucenie pozwu uprawomocniło się w dniu 31 stycznia 2019 r.

W toku rozprawy w dniu 14 stycznia 2019 r. – karta 66 – pełnomocnik powoda wyraźnie wskazał, iż żądanie pozwu dotyczy ustalenia prawa do lokalu socjalnego tylko w stosunku do powoda M. O.. Nadto pełnomocnik powoda wskazał, że strona powodowa nie wnosi o przesłuchanie powoda w charakterze strony.

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. O. wraz z L. S. zamieszkują w lokalu mieszkalnym przy ul. (...) w S..

Bezsporne

Wyrokiem zaocznym z dnia 28 września 2015 r. w sprawie o sygn. akt II C 603/15 Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, w pkt. 1 nakazał pozwanemu M. O., aby opóźnił i wydał powódce Gminie M. S. w stanie wolnym od osób i rzeczy część lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...), składającą się z pokoju o pow. 22,50 m² (znajdującego się po lewej stronie przedpokoju), pokoju o pow. 25,28 m² (znajdującego się po lewej stronie przedpokoju), kuchni o pow. 10,58 m² (znajdującej się po prawej stronie od wejścia), pomieszczenia gospodarczego o pow. 1,60 m² (znajdującego się w kuchni), skrytki o pow. 5,15 m² (znajdującej się po prawej stronie od wejścia), pomieszczenia wc o pow. 2,80 m² (znajdującego się po prawej stronie od wejścia) oraz przedpokoju stanowiącego część wspólną lokalu, zaś w pkt. 2 ustalił, iż pozwanemu M. O. nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego, a w pkt. 3 rozstrzygnął o kosztach postępowania.

W/w wyrok zaoczny uprawomocnił się w dniu 14 listopada 2015 r.

Postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2016 r. Sąd nadał w/w wyrokowi klauzulę wykonalności w zakresie punktu 1 i 3 wyroku.

Niesporne, a nadto dowód:

- wyrok w sprawie II C 603/15 z dnia 28 września 2015 r. wraz z klauzulą wykonalności - k. 54 – 55,

W dniu 9 maja 2016 r. Gmina M. S. złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko M. O. w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci przywołanego wyżej wyroku zaocznego z dnia 28 września 2015 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 19 kwietnia 2016 r. W dniu 9 czerwca 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w

Goleniowie zawiadomił M. O. o wszczęciu egzekucji i wezwał go do dobrowolnego wydania części lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w S. w terminie 7 dni od otrzymania przedmiotowego pisma.

Dowód:

- wniosek wierzyciela o wszczęcie egzekucji - k. 1 akt Km 1141/16,
- zawiadomienie o wszczęciu egzekucji wraz z wezwaniem do opróżnienia lokalu - k. 13 akt Km 1141/16,

Pismem, które wpłynęło do Kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Goleniowie M. N. w dniu 11 kwietnia 2017 r. M. O. zwrócił się z wnioskiem o wstrzymanie działań egzekucyjnych, informując, iż wystąpił z powództwem o ustalenie prawa do lokalu mieszkalnego dla zamieszkującego wraz z nim L. S., wskazując iż wymienionemu przysługuje prawo do lokalu socjalnego.

Dowód:

- prośba z uzasadnieniem – k. 24 akt Km 1141/16,

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Goleniowie M. N. oddalił wniosek M. O. o wstrzymanie działań egzekucyjnych związanych z lokalem przy ul. (...) w S., w uzasadnieniu wskazując, iż brak jest wymienionych w art. 822 k.p.c. przesłanek, które uzasadniałyby wstrzymanie czynności egzekucyjnych.

Dowód:

- postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie rejonowym w Goleniowie M. N. z dnia 18 kwietnia 2017 r. – k. 29 akt Km 1141/16,

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż nie znalazło oparcia w przepisach powszechnie obowiązującego prawa materialnego.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był zasadniczo niesporny. Sąd ustalił go w oparciu o dowody w postaci wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 28 września 2015 r. wydanego w sprawie II C 603/15 i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2016 r. oraz na podstawie całości dokumentacji zgromadzonej w aktach postępowania egzekucyjnego o sygn. Km 1146/16. Nie ulegało wątpliwości Sądowi orzekającemu w niniejszej sprawie, że stroną powodową, żądającą ustalenia prawa do lokalu socjalnego, był tylko i wyłącznie M. O., co potwierdził pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 14 stycznia 2019 r., wskazując, iż powód M. O. żąda ustalenia tego prawa tylko na swoją rzecz.

Podstawą prawną powództwa w niniejszej sprawie była treść przepisu art. 189 k.p.c. w zw. z art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

W myśl art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez Sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Powód, dla uwzględnienia powództwa, musiał zatem wykazać (art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c.) istnienie danego prawa (tu prawa do lokalu socjalnego), jak również interes prawny w sądowym ustaleniu tegoż prawa.

Co do zasady, mając na względzie, iż pozwana wszczęła przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne celem realizacji wyroku nakazującego opróżnienie i wydanie lokalu mieszkalnego, a powód z tym się nie zgadza, uważając, że przysługuje mu uprawnienie do lokalu socjalnego, stwierdzić należy, że pomiędzy stronami istnieje spór w tym zakresie. Nadto mając na względzie, że powód twierdził, iż przesłanki pozytywne dla ustalenia prawa do lokalu socjalnego powstały po wydaniu w/w wyroku zaocznego, w toku postępowania egzekucyjnego, to niepewność powoda

w tym zakresie – jego interes prawny zasługuje na ochronę poprzez przyznanie mu co do zasady prawa do wniesienia powództwa o ustalenie prawa do lokalu socjalnego, w tym znaczeniu, że powód ma interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w wytoczeniu przedmiotowego powództwa, biorąc pod uwagę szeroką wykładnię pojęcia interesu prawnego na gruncie art. 189 k.p.c. w kontekście konstytucyjnego prawa obywatela do rozpatrzenia sprawy przez Sąd.

Przepis art. 189 k.p.c. określa materialnoprawne przesłanki zasadności powództwa, w którym powód domaga się sądowego ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Powództwo będzie oddalone przede wszystkim, jeżeli powód nie ma interesu prawnego do jego wytoczenia, ale także jeżeli interes taki istnieje, ale twierdzenie powoda o istnieniu lub nieistnieniu stosunku prawnego lub prawa okaże się bezzasadne. Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Powyższe określenie interesu prawnego *in extenso* znalazło aprobatę w judykaturze (por. m.in. wyrok SA w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2007 r., III AUa 1518/05, LEX nr 257445; wyrok SA w Białymstoku z dnia 7 lutego 2014 r., I ACa 408/13, LEX nr 1437870) Zasada ta nie powinna jednak być pojmowana abstrakcyjnie, w celu zawężającej interpretacji tej przesłanki do wytoczenia powództwa o ustalenie, lecz ze względu na konstytucyjnie gwarantowane prawo do sądu zawsze konieczna jest ocena istnienia interesu prawnego do wytoczenia tego powództwa na tle okoliczności faktycznych konkretnych spraw. Wobec tego należy także dodać, że przyjmuje się istnienie interesu prawnego zawsze, „gdy istnieje niepewność stanu prawnego” (E. W.) lub „gdy stronie nie stoi otworem droga procesu o świadczenie, a strona przeciwna kwestionuje jej prawo lub stosunek prawny” (tak M. W.).

Powód nie wykazał natomiast (art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c.), aby istniała podstawa faktyczna i prawna dla pozytywnego ustalenia prawa do lokalu socjalnego dla powoda w niniejszym postępowaniu – w kontekście okoliczności tej sprawy. W ocenie powoda – *vide* twierdzenia faktyczne pozwu – w stosunku do powoda po wydaniu w/w wyroku zaocznego zaistniały podstawy do ustalenia prawa do lokalu socjalnego – tu w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego.

W ocenie Sądu orzekającego brak jest w stosunku do powoda podstawy materialnoprawnej do pozytywnego ustalenia prawa do lokalu socjalnego, czy to na podstawie okoliczności, które zaistniały po wydaniu wyroku zaocznego, czy też w toku postępowania egzekucyjnego, które toczy się przeciwko powodowi. Sama treść art. 189 k.p.c. jest tutaj niewystarczająca, albowiem musi istnieć przepis prawa materialnego, który takie uprawnienie po stronie powoda kreuje na podstawie okoliczności, które powstały po wydaniu wyroku zaocznego lub w toku postępowania egzekucyjnego. Takiego przepisu prawa materialnego w kontekście okoliczności zachodzących po stronie powoda brak.

Powód w treści pozwu wskazał, iż domaga się ustalenia istnienia prawa do lokalu socjalnego na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy z dnia z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym:

Art. 14.1. W wyroku nakazującym opróżnienie lokalu sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy. Obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego ciąży na gminie właściwej ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu.

2. Jeżeli w wyroku orzeczono o uprawnieniu, o którym mowa w ust. 1, dwóch lub więcej osób, gmina jest obowiązana zapewnić im co najmniej jeden lokal socjalny.

3. Sąd, badając z urzędu, czy zachodzą przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego, orzeka o uprawnieniu osób, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę dotychczasowy sposób korzystania przez nie z lokalu oraz ich szczególną sytuację materialną i rodzinną.

4. Sąd nie może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego wobec:

1) kobiety w ciąży,

2) małoletniego, niepełnosprawnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998 r. poz. 414, z późn. zm.⁷)⁸) lub ubezwłasnowolnionego oraz sprawującego nad taką osobą opiekę i wspólnie z nią zamieszkałą,

3) obłożnie chorych,

4) emerytów i rencistów spełniających kryteria do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej,

5) osoby posiadającej status bezrobotnego,

6) osoby spełniającej przesłanki określone przez radę gminy w drodze uchwały

- chyba że osoby te mogą zamieszkać w innym lokalu niż dotychczas używany.

5. Sąd może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego, w szczególności jeżeli nakazanie opróżnienia następuje z przyczyn, o których mowa w art. 13.

6. Orzekając o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego, sąd nakazuje wstrzymanie wykonania opróżnienia lokalu do czasu złożenia przez gminę oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego.

7. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do osób, które utraciły tytuł prawny do lokalu niewchodzącego w skład publicznego zasobu mieszkaniowego, z wyjątkiem osób, które były uprawnione do używania lokalu na podstawie stosunku prawnego nawiązanego ze spółdzielnią mieszkaniową albo z towarzystwem budownictwa społecznego.

Brak jest podstaw do uwzględnienia żądania pozwu w oparciu o wskazaną przez M. O. podstawę prawną, to jest art. 14 ust. 4 cyt. ustawy o ochronie praw lokatorów, gdyż przepis ten co do zasady dotyczy orzekania o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego, bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób, w stosunku do których wydawany jest wyrok nakazujący opróżnienie lokalu mieszkalnego. Stosownie do art. 14 ust. 1 u.o.p.l. w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy. W wyroku zaocznym z dnia 28 września 2015 r. w sprawie II C 603/15 (obecnie już prawomocnym i zaopatrzonym w klauzulę wykonalności) Sąd rozstrzygnął już w przedmiocie uprawnienia powoda do otrzymania lokalu socjalnego w oparciu o przesłanki określone w art. 14 ust. 4 u.o.p.l., ustalając, iż M. O. nie służy prawo do lokalu socjalnego.

Treść art. 14 u.o.p.l., poza procesem o opróżnienie i wydanie lokalu socjalnego, nie stanowi ogólnej podstawy do orzekania o prawie do lokalu socjalnego w jakimkolwiek układzie procesowym, w tym w osobnym procesie wytoczonym na podstawie art. 189 k.p.c.

Należy przy tym więc stwierdzić, iż art. 14 u.o.p.l. nie stanowi samodzielnej podstawy do wytoczenia odrębnego powództwa w przedmiocie ustalenia uprawnienia do lokalu socjalnego, gdyż powołany przepis nakazuje Sądowi rozstrzygnięcie kwestii istnienia bądź nieistnienia uprawnienia do lokalu socjalnego w trakcie postępowania o wydanie i opróżnienie lokalu.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że strona powodowa i tak nie wykazała (art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c.) za pośrednictwem jakiegokolwiek dowodu, aby spełniała przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego, a wymienione w art. 14 ust. 3 i 4 w/w ustawy, co czyniłoby powództwo i tak niezasadnym, nawet gdyby dopuścić możliwość ustalenia prawa do lokalu socjalnego w niniejszym postępowaniu na podstawie art. 14 w/w ustawy.

Wyjątek od zasady orzekania o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego w toku procesu o wydanie i opróżnienie lokalu wprowadza art. art. 35 cyt. ustawy o ochronie praw lokatorów (...), zgodnie z którym:

Art. 35. 1. Osobie, o której mowa w art. 14 ust. 4, przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego, jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy została objęta orzeczeniem sądowym, chociażby nieprawomocnym, nakazującym opróżnienie

lokalu, lub ostateczną decyzją administracyjną, o której mowa w art. 34, a orzeczenie to lub decyzja nie zostały wykonane przed dniem wejścia w życie ustawy.

2. Na żądanie osoby, o której mowa w ust. 1, o uprawnieniu do lokalu socjalnego orzeka sąd w sprawie przeciwko gminie właściwej ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu. Roszczenie to wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu sześciu miesięcy od zawiadomienia uprawnionego przez komornika lub organ, o którym mowa w art. 34, o przysługującym uprawnieniu. Przepis art. 14 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

3. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 2, jest wolne od opłat sądowych.

4. Jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego okaże się, że obowiązkiem opróżnienia lokalu objęta jest osoba, o której mowa w art. 14 ust. 4, komornik albo organ, o którym mowa w art. 34:

1) zawiadamia tę osobę, że może wystąpić z powództwem o ustalenie uprawnienia do lokalu socjalnego w terminie, o którym mowa w ust. 2;

2) zawiesza postępowanie egzekucyjne;

3) o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego zawiadamia prokuratora.

5. W razie wytoczenia powództwa, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, sąd nakazuje wstrzymanie wykonania opróżnienia lokalu do czasu zakończenia postępowania w sprawie o ustalenie uprawnienia do lokalu socjalnego.

6. Postępowanie egzekucyjne podejmuje się z urzędu, jeżeli w terminie sześciu miesięcy od jego zawieszenia komornikowi lub organowi, o którym mowa w art. 34, nie zostanie przedłożony nakaz sądu, o którym mowa w ust. 5.

W/w przepis przesądza o istnieniu interesu prawnego (w rozumieniu art. 189 k.p.c.) po stronie osób spełniających przesłanki określone w tym przepisie, skoro ustawodawca wprost dopuszcza tego rodzaju roszczenie.

Powód M. O. nie spełnia jednak przesłanek, które umożliwiłyby mu wytoczenie powództwa o ustalenie istnienia prawa do lokalu socjalnego w oparciu o art. 35 ust. 2 u.o.p.l.

Przepis art. 35 u.o.p.l. ma charakter przejściowy, reguluje bowiem sytuację osób wobec których wydano orzeczenie w przedmiocie wydania i opróżnienia lokalu przed dniem 10 lipca 2001 r., tj. przed dniem wejścia w życie cyt. ustawy o ochronie praw lokatorów (...).

Wyrok zaoczny Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie w sprawie II C 603/15, którym orzeczono w stosunku do powoda obowiązek wydania i opróżnienia części lokalu mieszkalnego przy ul. (...) śmiałego 5/3a w S. został wydany w dniu 28 września 2015 r., a zatem wiele lat po dniu wejścia w życie cyt. ustawy o ochronie praw lokatorów. Prowadzone w stosunku do powoda postępowanie egzekucyjne mające na celu wyegzekwowanie wykonania wyżej opisanego wyroku toczy się zaś od 2016 r. Tym samym należy stwierdzić, iż w stosunku do M. O. nie zachodzą opisane w art. 35 ust. 1 u.o.p.l. przesłanki umożliwiające wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia prawa do lokalu mieszkalnego na podstawie art. 35 ust. 2 tej ustawy.

Nadto wskazać należy na jeszcze jeden przypadek możliwości orzekania o prawie do lokalu socjalnego w osobnym procesie na podstawie art. 189 k.p.c., ale taka sytuacja nie występuje w okolicznościach niniejszej sprawy.

Mianowicie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 8 grudnia 2017 r., III CZP 75/17, wskazał, że dłużnik mający status lokatora w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst Dz. U. z 2016, poz. 1610), przeciwko któremu zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne o opróżnienie lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego określonego w art. 999 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 maja 2012 r., może dochodzić ustalenia prawa do lokalu socjalnego na podstawie art. 189 k.p.c. Nie ma znaczenia przy tym ostatnie wskazanie Sądu Najwyższego, że dotyczy to tytułu wykonawczego określonego w art. 999

§ 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 maja 2012 r. Rozważania prawne Sądu Najwyższego w uzasadnieniu w/w uchwały mają charakter bardziej ogólny i dotyczą również sytuacji tytułu wykonawczego określonego w art. 999 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym po dniu 3 maja 2012 r. Brak jest racjonalnych argumentów, aby zająć stanowisko przeciwne. Jak wskazał Sąd Najwyższy w w/w uchwale „jak wynika z art. 75 ust. 1 Konstytucji, władze publiczne są zobowiązane do prowadzenia polityki sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałać mają bezdomności. Ochronę praw lokatorów określa ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1610 - dalej: "u.o.p.l."), a jednym z istotnych środków, który ma zapobiegać bezdomności, jest uprawnienie do lokalu socjalnego przewidziane w art. 14, 21 i 35 tej ustawy, w których określono m.in., w jakich sytuacjach sąd orzekający o eksmisji lokatora jest zobowiązany orzec, że eksmitowanemu przysługuje prawo do lokalu socjalnego. (...). W ustawie o ochronie praw lokatorów orzeczenie o uprawnieniu do uzyskania lokalu socjalnego połączono z wyrokiem nakazującym opróżnienie lokalu. Jak wynika z art. 14 ust. 1, sąd w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego albo o braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy, a obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego ciąży na gminie właściwej ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu. Od takiego trybu orzekania o uprawnieniu do lokalu socjalnego wyjątek przewiduje art. 35 u.o.p.l. (...) dotyczący jednak tylko osób mających, zgodnie z art. 14, uprawnienie do lokalu socjalnego, wobec których orzeczeniem sądowym lub ostateczną decyzją administracyjną orzeczono nakaz opróżnienia lokalu, a orzeczenie lub decyzja zapadły przed dniem wejścia w życie ustawy i orzeczenie to lub decyzja nie zostały przed tym dniem wykonane. Mając na względzie, że ustawa o ochronie praw lokatorów weszła w życie w dniu 10 lipca 2001 r., przepis art. 35 nie ma zastosowania do powodów, wobec których nakaz opuszczenia zajmowanego przez nich lokalu wynika z postanowienia wydanego w dniu 29 maja 2015 r. (...). Takie uregulowanie egzekucji spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w razie nabycia go w drodze przybicia w postępowaniu licytacyjnym wskazuje, że należy uwzględnić przysługujące powodom prawo do lokalu socjalnego, co wynika z odesłania w art. 999 k.p.c. do art. 791 k.p.c., gdyż konieczność honorowania praw określonych przepisami o ochronie lokatorów wyraźnie przewiduje ten przepis. Skoro art. 999 k.p.c. przewiduje, że prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem wykonawczym do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości i opróżnienia znajdujących się na tej nieruchomości pomieszczeń bez potrzeby nadania mu klauzuli wykonalności, nabywca nie musi występować z osobnym powództwem o opróżnienie lokalu z osób, które go zajmowały. Tym samym nie można zastosować przewidzianego w art. 14 u.o.p.l. trybu orzekania o uprawnieniu do lokalu socjalnego, brak zaś podstaw, aby wydając postanowienie o przybicciu sąd oceniał, czy osobom zobowiązanym na podstawie tego postanowienia do opuszczenia lokalu, którego przybiccie dotyczy, przysługuje prawo do lokalu socjalnego. Z punktu widzenia szybkości postępowania takie rozwiązanie jest racjonalne, gdyż sąd - wydając postanowienie o przybicciu - otwierałby drogę do prowadzenia egzekucji przez przesiedlenie osób go zajmujących do lokalu wskazanego przez gminę (...). Brak takiego przepisu powoduje konieczność przyznania osobom, które utraciły prawo do lokalu, prawa do wytoczenia powództwa przeciwko gminie, na terenie której znajduje się lokal, którego dotyczy przybiccie, o ustalenie, czy przysługuje im prawo do lokalu socjalnego. Artykuł 791 k.p.c. nakazuje, że w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie art. 999 k.p.c. nie są wyłączone prawa przewidziane w ustawie o ochronie praw lokatorów, skoro zaś praw tych nie może uwzględnić sąd w postępowaniu, które kończy się przybicciem, oraz nie można ich uwzględnić w trybie określonym w art. 14 u.o.p.l., pozostaje powództwo o ustalenie przewidziane w art. 189 k.p.c.”

Jednakże, jak wskazano wyżej, dopuszczenie powództwa w trybie art. 189 k.p.c. dla ustalenia prawa do lokalu socjalnego, zgodnie ze wskazaną uchwałą Sądu Najwyższego, nie dotyczy okoliczności i stanu faktycznego jak w niniejszej sprawie, co wyklucza zastosowanie poglądu prawnego wyrażonego w rzeczonej uchwale przez Sąd Najwyższy.

W tym stanie rzeczy, wobec braku podstaw prawnych umożliwiających uwzględnienie żądania pozwu, w pkt. I. wyroku Sąd oddalił powództwo.

W punkcie II wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., mając na uwadze wskazaną przez pełnomocnika powoda wartość przedmiotu sporu określoną na kwotę 1.454 złote, Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej Gminy M. S.

kwotę 270 zł tytułem wynagrodzenia dla reprezentującego stronę pozwaną pełnomocnika w osobie radcy prawnego (§ 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. – t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 256). W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zaistniały podstawy do odstąpienia od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanej na podstawie art. 102 k.p.c., albowiem nie ujawniły się okoliczności wskazujące, że w niniejszej sprawie zaszedł „wypadek szczególnie uzasadniony” w rozumieniu art. 102 k.p.c. Powód nie stawiał się na rozprawę, mimo odpowiedniego wezwania, zatem nie można było ustalić jakichkolwiek okoliczności, które ewentualnie wypełniałyby dyspozycję art. 102 k.p.c. Sama sytuacja majątkowa powoda, a wynikająca ze złożonego oświadczenia jak na karcie 9 – 11 nie uzasadnia zastosowania instytucji z art. 102 k.p.c.

W pkt. III wyroku, skoro powód przegrał sprawę w całości, Sąd przyznał do Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie na rzecz radcy prawnej A. S. kwotę 221 złotych 40 groszy, w tym podatek od towarów i usług (...), tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi M. O. z urzędu, to jest w wysokości 180 zł – ustalonej w oparciu o § 4 ust. 1 i 3 oraz § 8 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 68) i powiększonej o wartość podatku od towarów i usług – 23 % z 180 zł = 41 zł 40 gr – razem kwota 221 zł 40 gr, o której orzeczono w punkcie III wyroku.

W powołaniu powyższej argumentacji orzeczono jak w sentencji wyroku.

S., dnia 5 marca 2019 r., Sędzia Sądu Rejonowego Tomasz Cegłowski

Sygn. akt III C 1314/18

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować w kontrolce terminowego sporządzania uzasadnień wyroków.
2. Odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć:
 - pełnomocnikowi powoda radcy prawnemu A. S.,
 - pełnomocnikowi pozwanej radcy prawnemu A. L..
3. Akta przedłożyć z pismem, apelacją lub za 30 dni.

S., dnia 5 marca 2019 r., Sędzia Sądu Rejonowego Tomasz Cegłowski